

WSKAZÓWKI METODYCZNE W SPRAWIE PRZEPROWADZANIA BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRACOWNIKÓW

Słowniczek pojęć i objaśnienie użytych skrótów

- R₁ – czynnik o udowodnionym działaniu rakotwórczym
- R₂ – czynnik o wysoce prawdopodobnym działaniu rakotwórczym
- O – konieczność przedłużonej obserwacji poza okres pracy zawodowej
- A – czynnik o wysokim ryzyku działania alergizującego
- K – czynnik zaburzający rozrodczość (o działaniu genotoksycznym lub teratogennym)
- TE – test ekspozycyjny

Użyte określenia:

- 1) badanie lekarskie otolaryngologiczne, dermatologiczne, okulistyczne, neurologiczne – oznacza, że badanie powinien przeprowadzić lekarz danej specjalności,
- 2) zdjęcie rtg klatki piersiowej – oznacza zdjęcie pełnowymiarowe, przy czym zdjęcie rtg klatki piersiowej u narażonych na pyły zwłókniające ocenia się zgodnie z Międzynarodową klasyfikacją pylic, wprowadzoną przez Międzynarodową Organizację Pracy (Genewa, 1980 r.),
- 3) badanie spirometryczne – badanie obejmujące co najmniej pomiar pojemności życiowej (FVC lub VC), natężonej pierwszosekundowej objętości wydechowej (FEV₁) i jej wskaźnika odsetkowego (FEV₁%VC).

Dla niektórych substancji wskazano możliwość wykonania testów ekspozycyjnych, które mogą stanowić bardzo ważne narzędzie monitorowania stanu zdrowia osób narażonych. Ograniczone możliwości wykonywania takich testów powodują, że są one – poza przypadkiem narażenia na ołów – badaniem fakultatywnym.

Lp.	Czynnik szkodliwy lub uciążliwy	Badania wstępne		Badania okresowe		Częstotliwość badań	Ostatnie badanie okresowe		Narządy (układy) krytyczne	Uwagi
		lekarskie	pomocnicze	lekarskie	pomocnicze		lekarskie	pomocnicze		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	Czynniki fizyczne									
1	Hałas	ogólne; otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne); inne w zależności od wskazań	ogólne; otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne)	ogólne co 4 lata; otolaryngologiczne i audiometryczne przez pierwsze 3 lata pracy w hałasie – co rok, następnie co 3 lata	ogólne; otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne)	narząd słuchu	1. W razie ujawnienia w okresowym badaniu audiometrycznym ubytków słuchu charakteryzujących się znaczną dynamiką rozwoju, częstotliwość badań audiometrycznych należy zwiększyć, skracając przerwę między kolejnymi testami do 1 roku lub 6 miesięcy. 2. W razie narażenia na hałas impulsowy albo na hałas, którego równoważny poziom dźwięku przekracza stale lub często 110 dB (A), badanie audiometryczne należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz w roku
2	Ultradźwięki małej częstotliwości	ogólne; otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne)	ogólne; w zależności od wskazań – otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne)	co 2 lata	ogólne; otolaryngologiczne	audiometryczne tonalne w zakresie 125–8000 Hz (przewodnictwo powietrzne i kostne)	narząd słuchu	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	Drgania mechaniczne (wibracja) przekazywane na kończyny górne	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układy: naczyniowy, nerwowy i kostny w zakresie kończyn górnych	próba oziębienia z termometrią skórą i próbą uciskową; ocena czucia wibracji metodą palestezjometryczną; zdjęcia rtg rąk i stawów łokciowych	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układy: naczyniowy, nerwowy i kostny w zakresie kończyn górnych	próba oziębienia z termometrią skórą i próbą uciskową; ocena czucia wibracji metodą palestezjometryczną; w zależności od wskazań - zdjęcia rtg rąk i stawów łokciowych	pierwsze badanie okresowe po roku pracy, następne co 3 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układy: naczyniowy, nerwowy i kostny w zakresie kończyn górnych	próba oziębienia z termometrią skórą i próbą uciskową; ocena czucia wibracji metodą palestezjometryczną	obwodowy układ naczyniowy, nerwowy i kostny w zakresie kończyn górnych	Gdy okres pracy w narażeniu na drgania mechaniczne przekazywane na kończyny górne, trwa krócej niż 5 lat i ostatnie badanie okresowe nie ujawniło zmian wskazujących na rozwój choroby wibracyjnej – nie ma potrzeby powtórnego wykonywania zdjęć rtg kości rąk i stawów łokciowych
4	Drgania mechaniczne przekazywane na całe ciało (wibracja ogólna)	ogólne; neurologiczne	w zależności od wskazań – zdjęcia rtg kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	w zależności od wskazań – zdjęcia rtg kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego	co 4 lata	ogólne; neurologiczne	w zależności od wskazań – zdjęcia rtg kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego	kręgosłup; układ nerwowy	W przypadku skarg na zawroty głowy – badanie błędnika
5	Promieniowanie jonizujące	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę; okulistyczne z oceną soczewek	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę; okulistyczne z oceną soczewek	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; retikulocyty	co 3 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan skóry; okulistyczne z oceną soczewek	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; retikulocyty	układ krwiotwórczy; soczewki; skóra; gonady	R ₁ , O, K Zagrożenie rozwoju embrionalnego we wczesnym okresie ciąży. W razie przekroczenia dopuszczalnej dawki promieniowania obowiązuje kontrola stanu zdrowia. Ujawnienie utrzymującej się granulocytopenii wymaga przeprowadzenia badań czynnościowych układu białokrwinkowego i badania szpiku kostnego

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	Zagrożenie związane z obsługą monitorów ekranowych	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę, układ ruchu w obrębie kończyn górnych i kręgosłupa szyjnego; okulistyczne	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ ruchu w obrębie kończyn górnych i kręgosłupa szyjnego; okulistyczne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	w zależności od wskazań	co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ ruchu w obrębie kończyn górnych i kręgosłupa szyjnego; okulistyczne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	w zależności od wskazań	tkanki okołostawowe w obrębie kończyn górnych; skóra, zwłaszcza twarzy (trądzik różowaty)	W przypadku ujawnienia odchylenia ze strony układu ruchu w zakresie kończyn górnych wskazana konsultacja ortopedyczna
11	(uchylona)									
12	Mikroklimat gorący	ogólne	EKG	ogólne	EKG	co 3 lata; powyżej 45 roku życia – co 2 lata	ogólne	EKG	układ krążenia	Badania profilaktyczne osób zatrudnionych w klimacie tropikalnym są uregulowane odrębnymi przepisami
13	Mikroklimat zimny	ogólne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	w zależności od wskazań – EKG	ogólne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	w zależności od wskazań – EKG	co 3 lata	ogólne; dermatologiczne	w zależności od wskazań	skóra; obwodowy układ naczyniowy	Należy rozważyć możliwość wykonywania pracy w warunkach mikroklimatu zimnego u osób ze stanami zapalnymi w układzie ruchu i układzie oddechowym oraz z chorobą niedokrwienną serca
14	Zwiększone lub obniżone ciśnienie atmosferyczne	ogólne; otolaryngologiczne; neurologiczne; stomatologiczne	EKG	ogólne; otolaryngologiczne, neurologiczne; stomatologiczne	EKG	co 3 lata	ogólne; otolaryngologiczne; neurologiczne	EKG	układ krążenia; ośrodkowy układ nerwowy; narząd słuchu	Badania profilaktyczne nurków i personelu latającego są uregulowane odrębnymi przepisami

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II	Pył przemysłowy									
1	Pyły nieorganiczne (zawierające powyżej 10% wolnej krzemionki)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne co 2 lata; pierwsze zdjęcie klatki piersiowej po 4 latach pracy, następne co 2 lata; dodatkowo – patrz uwagi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy	R ₃ , O Przy zawartości SiO ₂ powyżej 50% – po 4 latach narażenia badania okresowe co rok. U narażonych na ziemię okrzemkową i krzemionkową badania okresowe co rok, łącznie ze zdjęciem rtg klatki piersiowej
2	Pyły nieorganiczne zawierające poniżej 10% wolnej krzemionki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne co 4 lata; pierwsze zdjęcie rtg klatki piersiowej po 8 latach pracy, następne co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy	R ₂ , O
3	Pyły kopalni węgla kamiennego	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne co 4 lata; pierwsze zdjęcie klatki piersiowej po 8 latach pracy, następne co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy	R ₂ , O W razie stwierdzenia w obrazie rtg płuc zmian nieregularnych typu s.t.u – badania okresowe co 2 lata
4	Pyły grafitu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne co 4 lata; pierwsze zdjęcie klatki piersiowej po 8 latach pracy, następne co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy	R ₂ , O
5	Pyły nieorganiczne zawierające włókna azbestu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi w spoczynku i po wysiłku	pierwsze badanie okresowe po 3 latach pracy, następne co 2 lata; po 10 latach narażenia – co rok	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi w spoczynku i po wysiłku	układ oddechowy	R ₁ , O
6	Pył talku zawierający włókna azbestu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	pierwsze badanie okresowe po 3 latach pracy, następne co 2 lata; po 10 latach narażenia – co rok	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy	R ₁ , O

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	Pył zawierający metale twarde (np. wolfram, kobalt)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	pierwsze badanie okresowe po roku pracy, następne co 2–4 lata; zdjęcie rtg klatki piersiowej co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w miarę możliwości – badanie gazów krwi	układ oddechowy; skóra	A, O W przypadku narażenia na kobalt patrz cz. III pkt 28
8	Pył zawierający tworzywa sztuczne, w tym sztuczne włókna mineralne	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wywiad w kierunku alergii, układ oddechowy, skórę i błony śluzowe	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	co 4 lata; po 15 latach pracy – co rok	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	układ oddechowy; skóra i błony śluzowe	A, O
9	Pył organiczny pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wywiad w kierunku alergii, układ oddechowy i skórę	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	spirometria; w zależności od wskazań – testy skórne	pierwsze badanie po roku pracy, następne co 4 lata	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	układ oddechowy; skóra	R ₁ – pyły drewna twardego A Wskazane korzystanie przy badaniach okresowych ze specjalnych kwestionariuszy dotyczących: byssinozy, przewlekłego zapalenia oskrzeli i astmy oskrzelowej
III	Czynniki toksyczne									
1	Związki akrylowe									
	a) akrylonitryl	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, skórę i błony śluzowe	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, skórę i błony śluzowe	w zależności od wskazań	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	w zależności od wskazań	układ nerwowy; skóra; błony śluzowe	R ₂ , O, A
	b) akrylany	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę, skórę, błony śluzowe	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę, skórę, błony śluzowe	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	jak wyżej	jak wyżej	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	układ nerwowy; wątroba; skóra; błony śluzowe	jak wyżej

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	Aldehydy a) akrylowy b) mrówkowy (formaldehyd)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki jak wyżej	spirometria jak wyżej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki jak wyżej	spirometria jak wyżej	co 2–4 lata jak wyżej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki jak wyżej	spirometria jak wyżej	układ oddechowy; skóra; spojówki jak wyżej	A R ₂ , O, A
3	Amoniak	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	układ oddechowy; spojówki; rogówki	
4	Arsen i jego związki w tym – arsenowodor	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę; w zależności od wskazań – neurologiczne ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby; EKG; badanie ogólne moczu morfologia krwi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i wątrobę; w zależności od wskazań – neurologiczne ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby; EKG morfologia krwi	co 2–4 lata co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę; w zależności od wskazań – neurologiczne ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby; zdjęcie rtg klatki piersiowej; EKG; w zależności od wskazań – badanie przewodnictwa nerwów obwodowych morfologia krwi	układ oddechowy; skóra; wątroba; nerki; układ krwiotwórczy; obwodowy układ nerwowy; obwodowy układ naczyniowy układ czerwonych krwinek	R ₁ , O Po 10 latach narażenia – zdjęcie rtg klatki piersiowej
5	Azotu tlenki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy; spojówki	
6	Bar i jego związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria	co 4 lata; pierwsze zdjęcie rtg klatki piersiowej po 8 latach pracy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; w zależności od wskazań – badanie gazów krwi	płuca	
7	Benzen	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	pierwsze badanie po 6 miesiącach pracy, następnie co rok	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	układ krwiotwórczy; układ nerwowy	R ₁ , O, K TE: oznaczanie zawartości fenolu w moczu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	Benzo(a)piren	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 1–2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy; skóra; pęcherz moczowy	R ₂
9	Beryl i jego związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; badania czynności wątroby	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę, powieki i spojówki	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; badania czynności wątroby	co 3–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę, powieki i spojówki	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – badanie gazów krwi	układ oddechowy; skóra; wątroba	R ₁ , O
10	Brom i jego związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	spirometria	układ oddechowy; skóra; spojówki	A
11	Chlor, chlorowodór i tlenki chloru	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki; w zależności od wskazań – laryngologiczne	spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki; w zależności od wskazań – laryngologiczne	spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki; w zależności od wskazań – laryngologiczne	spirometria	układ oddechowy; skóra; spojówki	
12	Chrom i chromiany	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę; w zależności od wskazań – laryngologiczne, dermatologiczne	w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 3–4 lata; po 10 latach pracy – co 2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę; laryngologiczne i dermatologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy; skóra	R ₁ , O, A
13	Czterochlorek węgla	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę, układ nerwowy	badania czynności wątroby; HBsAg; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę, układ nerwowy	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu; w zależności od wskazań – HBsAg	co 1–2 lata	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	wątroba; nerki; ośrodkowy układ nerwowy	
14	Czterochloroetylen (PER)	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EKG, EEG	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EKG, EEG	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EKG, EEG	układ nerwowy; wątroba	R ₂

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15	Czterotetylek ołowiu	ogólne; neurologiczne	w zależności od wskazań	ogólne; neurologiczne	oznaczenie poziomu ołowiu we krwi; w zależności od wskazań – EEG i badanie psychologiczne	co rok	ogólne; neurologiczne	oznaczenie poziomu ołowiu we krwi; w zależności od wskazań – EEG i badania psychologiczne	ośrodkowy układ nerwowy	Wymieniony zakres badań profilaktycznych nie dotyczy kierowców samochodowych i pracowników stacji obsługi paliw
16	Dwumetyloformamid	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	wątroba; nerki	A
17	Epichlorhydrina	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; spirometria	układ oddechowy; skóra; wątroba; nerki	R ₂ , O, A, K
18	Fenol i polifenole	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i skórę	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i skórę	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	układ nerwowy; wątroba; nerki; skóra	O TE: oznaczenie zawartości fenolu w moczu
19	Fluor i fluorki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan uzębienia	spirometria; zdjęcie rtg kości jednego podudzia	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan uzębienia; laryngologiczne	spirometria; fosfataza alkaliczna	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan uzębienia; laryngologiczne	spirometria; zdjęcie rtg kości podudzia lub miednicy, z uwzględnieniem uwagi w kolumnie 11; po 10 latach pracy – zdjęcie rtg kręgosłupa lędźwiowego, fosfataza alkaliczna	układ oddechowy; układ kostny	Zdjęcie rtg kości co 6 lat, naprzemienne: jednego podudzia lub miednicy. TE: oznaczenie zawartości fluorów w moczu
20	Fosfor biały (żółty)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę, błony śluzowe, wątrobę i układ kostny	spirometria; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; oznaczanie wapnia i fosforu w surowicy krwi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę, błony śluzowe, wątrobę i układ kostny	spirometria; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; oznaczanie wapnia i fosforu w surowicy krwi	co 1–2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę, błony śluzowe, wątrobę i układ kostny	spirometria; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; oznaczanie wapnia i fosforu w surowicy krwi	skóra; błony śluzowe; układ oddechowy; układ kostny; wątroba; nerki	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
21	Fosforu związki chlorowe	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i spojówki	spirometria	układ oddechowy; spojówki	
22	Ftalowy bezwodnik	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	pierwsze badanie po 6 miesiącach pracy, następnie co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	układ oddechowy; skóra	A
23	Furfurol	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	układ oddechowy; skóra; spojówki	
24	Glinu tlenek	ogólne	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata	ogólne	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy	A
25	Izocyjanianowe związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	pierwsze badanie po 6 miesiącach pracy, następnie 1–2 razy w roku	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria	układ oddechowy; skóra; spojówki	A
26	Kadm i jego związki	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i nerki; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby	co 3–4 lata	ogólne; w zależności od wskazań – laryngologiczne	zdjęcie rtg klatki piersiowej; spirometria; morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby	nerki; układ oddechowy; wątroba	R ₁ , O W miarę możliwości oznaczenie stężenia beta ₂ mikroglobuliny w moczu. TE: oznaczanie zawartości kadmu w moczu
27	Ketony a) aceton b) metyloetyloketon, metyloizobutyloketon	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	spirometria w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	spirometria w zależności od wskazań – badanie przewodnictwa nerwów obwodowych	co 2–4 lata jak wyżej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, skórę i spojówki ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	spirometria w zależności od wskazań – badanie przewodnictwa nerwów obwodowych	układ oddechowy; skóra; spojówki obwodowy układ nerwowy	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	c) diaceton, tlenek mezytylu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	jak wyżej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	badania czynności wątroby; stężenie kreatyniny w surowicy; badanie ogólne moczu	wątroba; nerki	
28	Kobalt	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia, oddechowy i skórę	EKG; spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia, oddechowy i skórę	EKG; spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia, oddechowy i skórę	EKG; spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	mięsień sercowy; układ oddechowy; skóra	A
29	Ksylen	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	co 2–4 lata	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	układ krwiotwórczy; układ nerwowy	TE: oznaczanie zawartości metylohipurowego w moczu
30	Mangan i jego związki	ogólne; neurologiczne	badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	ogólne; neurologiczne	badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	układ nerwowy; wątroba; nerki	K
31	Nafta i jej produkty a) benzyna ekstrakcyjna, nafta b) mieszaniny zawierające wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, np. pak, smoła, asfalty	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę jak wyżej	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badanie ogólne moczu; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę jak wyżej	morfologia krwi z rozmazem, płytki krwi morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badanie ogólne moczu; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata co 1–2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę jak wyżej	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badanie ogólne moczu; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ krwiotwórczy; skóra skóra; układ krwiotwórczy; pęcherz moczowy; układ oddechowy	R ₁ , O
32	Naftalen i pochodne (naftol, dekalina, tetralina)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	morfologia krwi; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	morfologia krwi; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę	morfologia krwi; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	wątroba; nerki; krwinki czerwone	A
33	Nikiel i jego związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	skóra; układ oddechowy	R ₁ , O, A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
34	Nitrogliceryna i nitroglikol	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia i nerwowy	EKG	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia i nerwowy	EKG	co 1–2 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ krążenia i układ nerwowy	EKG	układ nerwowy; układ krążenia	
35	Ołów i jego związki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy. Stężenie: ołowiu we krwi oraz co najmniej jednego z następujących: cynkoprotoporfiryny w erytrocytach lub kwasu deltaaminolewulinowego w moczu	u pracowników rozpoczynających pracę w narażeniu na ołów oznaczanie stężenia ołowiu we krwi przez pierwsze trzy miesiące – co miesiąc, a następnie co 3 miesiące – w pierwszym roku zatrudnienia. W kolejnych latach u pracowników, u których stężenie ołowiu we krwi utrzymuje się w granicach 300–500 µg/l (1,45–2,42 µmol/l) u mężczyzn i 200–300 µg/l (0,97–1,45 µmol/l) u kobiet – co 6 miesięcy. U pracowników, u których stężenie ołowiu we krwi utrzymuje się poniżej 300 µg/l (1,45 µmol/l) u mężczyzn i poniżej 200 µg/l (0,97 µmol/l) u kobiet – co 12 miesięcy, pod warunkiem że stężenia ołowiu w powietrzu nie przekraczają wartości NDS	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	morfologia krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy. Stężenie: ołowiu we krwi oraz co najmniej jednego z następujących: cynkoprotoporfiryny w erytrocytach lub kwasu deltaaminolewulinowego w moczu	układ krwiotwórczy; układ nerwowy, nerki	K Wskazaniami do trwałego odsunięcia od pracy w narażeniu na ołów są: 1) nawracające, trzykrotne, początkowe objawy ołowicy w ciągu ostatnich 3 lat pracy w narażeniu na ołów, 2) nawracająca, dwukrotna kolka ołowicza, 3) encefalopatia i/lub polineuropatia ołowicza, 4) nefropatia ołowicza. Wskazane jest stosowanie aktualnych „Zaleceń dotyczących rozpoznawania i profilaktyki medycznej ołowicy”, opracowanych przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi i Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
36	Pestycydy 1. Hamujące aktywność cholinesterazy a) związki fosfororganiczne, np. paration, malation, mefosfolan b) karbaminiany, np. aldikarb, karbaryl 2. Węglowodory chlorowane: – związki dwuchlorodwufenylometanu, np. metoksychlor, metiochlor – chlorowane cyklodieny, np. aldrin, dieldrin – związki chlorowane benzenu, np. lindan, cykloheksanon 3. Związki kwasu dwuchlorofenoksyoctowego, np. dichlorprop, mekoprop	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne jak wyżej ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę	aktywność cholinesterazy krwinkowej jak wyżej morfologia krwi; badania czynności wątroby badania czynności wątroby; poziom cukru we krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne jak wyżej ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę	w zależności od wskazań jak wyżej morfologia krwi; badania czynności wątroby badania czynności wątroby; poziom cukru we krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	1 raz w roku jak wyżej 1 raz w roku 1 raz w roku	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne jak wyżej ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę i skórę; w zależności od wskazań – neurologiczne	w zależności od wskazań jak wyżej morfologia krwi; badania czynności wątroby badania czynności wątroby; poziom cukru we krwi; badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	w układzie enzymatycznym; inhibitor cholinesterazy krwinkowej jak wyżej układ nerwowy; wątroba; skóra układ nerwowy; wątroba; skóra, nerki	Wymienione poniżej nazwy chemiczne występują jako składniki wielu preparatów handlowych o różnych nazwach w zależności od producenta TE: u osób narażonych sezonowo należy oznaczać aktywność cholinesterazy krwinkowej przed i po każdym okresie oprysków jak wyżej Morfologię krwi wykonywać tylko u narażonych na chlorowane związki benzenu A Mogą działać miotoksycznie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	4. Pestycydy dwutiokarbaminianowe, np. maneb, zineb, etylenotiomocznik (ETU) i propylenotiomocznik (PTU), np. chloroksuron, linuron	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę, tarczycę i skórę	badania czynności wątroby; badanie EKG; w zależności od wskazań – badania czynności tarczycy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę, tarczycę i skórę	badania czynności wątroby; badanie EKG; badania czynności tarczycy	1 raz w roku	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy, wątrobę, tarczycę i skórę	badania czynności wątroby; badanie EKG; badania czynności tarczycy	układ nerwowy; serce – układ bódźcoprzewodzący; wątroba; tarczyca; skóra	A
	5. Związki dwupirydylowe np. parakwat, dikwat	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	1 raz w roku	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	pluca	
	6. Dwunitroalkilofenole np. dinoseb, dinokap	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę; w zależności od wskazań – okulistyczne	morfologia krwi; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę; badania okulistyczne	morfologia krwi; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; stężenie methemoglobiny we krwi; badanie ogólne moczu	1 raz w roku, badanie okulistyczne co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę; w zależności od wskazań – okulistyczne	morfologia krwi; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby	wątroba; nerki; krwinki czerwone	
	7. Piretroidy, np. aletryna, cypermetryna, dekametryna, permetryna	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i skórę	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i skórę	w zależności od wskazań	1 raz w roku	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i skórę	w zależności od wskazań	układ nerwowy; skóra	A
37	Pirydyna	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę, skórę, spojówki i układ nerwowy	badania czynności wątroby	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę, skórę, spojówki i układ nerwowy	badania czynności wątroby	co 4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę, skórę, spojówki i układ nerwowy	badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – badanie przewodnictwa nerwów obwodowych	wątroba; skóra; spojówki; układ nerwowy	
38	Rtęć a) metaliczna i jej związki nieorganiczne	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i stan psychiczny	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy i stan psychiczny	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; w zależności od wskazań – EEG i badanie psychologiczne	co 1–2 lata	ogólne; neurologiczne	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; w zależności od wskazań – EEG i badanie psychologiczne	układ nerwowy; nerki	K TE: oznaczanie zawartości rtęci w moczu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	b) związki organiczne	ogólne; neurologiczne	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby	ogólne, w zależności od wskazań – neurologiczne; okulistyczne	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EEG, badanie psychologiczne, badanie pola widzenia	1 raz w roku	ogólne; neurologiczne; okulistyczne	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EEG, badanie psychologiczne, badanie pola widzenia	układ nerwowy; nerki; wątroba; nerw wzrokowy	jak wyżej
39	Siarkowodór	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, spojówki, układ nerwowy i sprawność powonienia	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, spojówki, układ nerwowy i sprawność powonienia; w zależności od wskazań – okulistyczne	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i nerwowy	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy; układ nerwowy; rogówki; spojówki	
40	Siarki tlenki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy	R ₁ , O – mgły kwasu siarkowego
41	Terpentyna	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i nerki	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i nerki	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	co 2–3 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na skórę i nerki	badanie ogólne moczu; stężenie kreatyniny w surowicy	skóra; nerki	A
42	Toluen	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ nerwowy	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi	układ krwiotwórczy; układ nerwowy	TE: oznaczanie zawartości kwasu hipurowego w moczu
43	Trójchloroetylen (TRI)	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; EKG; w zależności od wskazań – EEG	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; EKG; w zależności od wskazań – EEG	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	badania czynności wątroby; EKG; w zależności od wskazań – EEG	układ nerwowy; wątroba; serce – układ bódźcoprzewodzący	R ₂ TE: oznaczanie zawartości kwasu trójchlorooctowego w moczu
44	Wanadu pięciotlenek	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria; zdjęcie rtg klatki piersiowej	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria; w zależności od wskazań – zdjęcie rtg klatki piersiowej	układ oddechowy; skóra	A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
45	Węgla dwusiarczek	ogólne; neurologiczne	poziom cholesterolu i trójglicerydów we krwi; poziom cukru we krwi; EKG	ogólne; neurologiczne; okulistyczne	poziom cholesterolu i trójglicerydów we krwi; poziom cukru we krwi; EKG; w zależności od wskazań – EEG, badanie przewodnictwa nerwów obwodowych, badanie psychologiczne	co 2–3 lata	ogólne; neurologiczne; okulistyczne; w zależności od wskazań – psychiatryczne	poziom cholesterolu i trójglicerydów we krwi; EKG; w zależności od wskazań – EEG, badanie przewodnictwa nerwów obwodowych, badanie psychologiczne	układ nerwowy; układ krążenia	K Wskazane pierwsze badanie psychologiczne i psychiatryczne po 5 latach pracy
46	Węgla tlenek	ogólne	EKG	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne	EKG	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	EKG	układ nerwowy; układ krążenia	
47	Węglowodorów alifatycznych związki nitrowe i aminowe a) związki aminowe (metyloamina, dwumetyloamina, dwuetyloamina) i dwuaminowe (etylenodwuamina, tetrametylenodwuamina) b) związki nitrowe (nitroetan, nitropropan)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, nerwowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, nerwowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, nerwowy, skórę i spojówki	w zależności od wskazań	układ oddechowy; układ nerwowy; skóra; błony śluzowe	A
		ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i błony śluzowe	badania czynności wątroby	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i błony śluzowe	badania czynności wątroby	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i błony śluzowe	badania czynności wątroby	wątroba; błony śluzowe	
48	Węglowodorów aromatycznych związki nitrowe i aminowe: a) związki nitrowe, np. nitrotolueny, nitrobenzeny	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – badanie zawartości methemoglobiny we krwi	1–2 razy w roku	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby	krwinki czerwone; wątroba	A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	b) związki aminowe, np. anilina, benzydyna, beta-naftyloamina	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	pierwsze badanie po 3–6 miesiącach pracy, następne 1–2 razy w roku	ogólne	morfologia krwi z rozmazem; badanie ogólne moczu; badania czynności wątroby	krwinki czerwone; wątroba; pęcherz moczowy	R ₁ , O, A W przypadku narażenia na anilinę, w zależności od wskazań – badanie zawartości metemoglobin we krwi
49	Winylobenzen (styren)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, wątrobę, skórę i układu nerwowego	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, wątrobę, skórę i układ nerwowy; w zależności od wskazań – neurologiczne, dermatologiczne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy, wątrobę, skórę i układ nerwowy; w zależności od wskazań – neurologiczne, dermatologiczne	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby	skóra, układ oddechowy; układ nerwowy; układ krwiotwórczy; wątroba	R ₂ , O, K – tlenek styrenu TE: oznaczanie zawartości kwasu migdałowego w moczu
50	Winyłu chlorek	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę	badania czynności wątroby; HBsAg; próba oziębienia rąk; zdjęcie rtg rąk	ogólne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	badania czynności wątroby; próba oziębienia rąk	co 1–2 lata	ogólne; w zależności od wskazań – dermatologiczne	badania czynności wątroby; próba oziębienia rąk; zdjęcie rtg rąk	obwodowy układ naczyniowy; wątroba; skóra; kości palców rąk	R ₂ , O, K USG wątroby po 10 latach pracy, następnie w zależności od wskazań. W przypadku dodatniej próby oziębienia w badaniu okresowym – zdjęcie rtg rąk
51	Zywice epoksydowe	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy i skórę	spirometria	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – dermatologiczne	spirometria	co 3–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ oddechowy; w zależności od wskazań – dermatologiczne	spirometria	skóra; układ oddechowy	A
52	Mieszaniny rozpuszczalników organicznych	ogólne; neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EEG	ogólne; neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badania czynności wątroby	co 2–4 lata	ogólne; neurologiczne	morfologia krwi z rozmazem; płytki krwi; badania czynności wątroby; w zależności od wskazań – EEG	układ nerwowy; układ krwiotwórczy; wątroba	Rozszerzenie zakresu badań lekarskich i pomocniczych, w tym psychologicznych powinno wynikać ze specyfiki działania na organizm poszczególnych składników mieszaniny rozpuszczalników

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
53	Cytostatyki	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę i skórę	morfologia krwi z rozmazem; badania czynności wątroby; badanie ogólne moczu	wątroba; układ krwiotwórczy	R ₁ lub R ₂ , K
IV	Czynniki^{*)} biologiczne									^{*)} Wykonanie badania serologicznego służącego rozpoznaniu zakażenia czynnikiem biologicznym wymaga uzyskania pisemnej zgody badanego, poinformowanego uprzednio o celu, sposobie wykonania i ewentualnych skutkach badania.
1	Wirus zapalenia wątroby – typ B (HBV)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	wątroba	R ₁ – po udokumentowanym zachorowaniu na wirusowe zapalenie wątroby typu B. Pracownicy służby zdrowia zatrudnieni w kontakcie z krwią
2	Wirus zapalenia wątroby – typ C (HCV)	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	co 2–4 lata	ogólne, ze zwróceniem uwagi na wątrobę	bilirubina; ALAT w surowicy; inne w zależności od wskazań	wątroba	R ₁ – po udokumentowanym zachorowaniu na wirusowe zapalenie wątroby typu C. Pracownicy służby zdrowia zatrudnieni w kontakcie z krwią
3	Ludzki wirus niedoboru odporności nabytej (HIV)	ogólne	w zależności od wskazań	ogólne	w zależności od wskazań	co 2 lata	ogólne	w zależności od wskazań	układ odpornościowy	Pracownicy służby zdrowia zatrudnieni w kontakcie z krwią

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	a) zagrożenia wynikające ze stałego dużego dopływu informacji i gotowości do odpowiedzi	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan psychiczny	poziom cholesterolu; EKG	ogólne, ze zwróceniem uwagi na stan psychiczny	poziom cholesterolu; EKG	co 2–4 lata	ogólne	poziom cholesterolu; EKG	układ krążenia; ośrodkowy układ nerwowy	Wskazane jest korzystanie przez lekarza z konsultacji psychologicznej w przypadku oceny, że wykonywanie pracy może powodować narażenie życia własnego lub innych. Zakres badań i ich interpretacja przez psychologa powinna być zależna od oceny krytycznej funkcji psychologicznej decydującej o wykonywaniu pracy
	b) zagrożenia wynikające z pracy na stanowiskach decyzyjnych i związanych z odpowiedzialnością	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej
	c) zagrożenia wynikające z narażania życia	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej	jak wyżej
	d) zagrożenia wynikające z monotonii pracy	ogólne	w zależności od wskazań	jak wyżej	w zależności od wskazań	jak wyżej	jak wyżej	w zależności od wskazań	ośrodkowy układ nerwowy	
2	Prace wymagające pełnej sprawności psychoruchowej	ogólne; okulistyczne; neurologiczne	testy sprawności psychoruchowej	ogólne; w zależności od wskazań – okulistyczne, neurologiczne	w zależności od wskazań – testy sprawności psychoruchowej	co 3–4 lata; powyżej 50 roku życia – co 2 lata	ogólne	w zależności od wskazań		
3	Praca na wysokości									
	a) do 3 m	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne, okulistyczne, otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne, okulistyczne, otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	co 3–5 lat	ogólne	w zależności od wskazań		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	b) powyżej 3 m	ogólne; neurologiczne; okulistyczne; otolaryngologiczne z oceną błędników	w zależności od wskazań	ogólne; neurologiczne; okulistyczne; otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	co 2–3 lata; powyżej 50 roku życia – co rok	ogólne	w zależności od wskazań		Wady wzroku wymagające stałego noszenia szkieł korekcyjnych stanowią przeciwwskazanie do zatrudnienia (nie dotyczy soczewek kontaktowych)
4	Praca zmianowa	ogólne	w zależności od wskazań	ogólne	w zależności od wskazań	co 3–5 lat	ogólne	w zależności od wskazań		
5	Praca fizyczna z wydatkiem energetycznym na pracę powyżej 1500 kcal/8 godzin lub 3 kcal/min dla mężczyzn i powyżej 1000 kcal/8 godz. lub ponad 2 kcal/min dla kobiet	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układy: ruchu, krążenia i oddechowy	EKG; w zależności od wskazań – spirometria; zalecana próba wysiłkowa: VO ₂ max	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układy: ruchu, krążenia i oddechowy	EKG; w zależności od wskazań – spirometria; zalecana próba wysiłkowa: VO ₂ max	co 5 lat; powyżej 45 roku życia – co 3 lata	ogólne	EKG		
6	Praca w wymuszonej pozycji	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ ruchu	w zależności od wskazań	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne, ortopedyczne	w zależności od wskazań	co 3–5 lat	ogólne; w zależności od wskazań – neurologiczne, ortopedyczne	w zależności od wskazań	układ ruchu	
7	Praca wymagająca ruchów monotonnych kończyn	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ ruchu i obwodowy układ nerwowy	w zależności od wskazań	ogólne, ze zwróceniem uwagi na układ ruchu i obwodowy układ nerwowy	w zależności od wskazań	co 3–5 lat	ogólne	w zależności od wskazań	układ ruchu; obwodowy układ nerwowy	
8	Praca wymagająca stałego i długotrwałego wysiłku głosowego	ogólne; laryngologiczne; w zależności od wskazań laryngologa – badanie foniatryczne	w zależności od wskazań	ogólne; laryngologiczne; w zależności od wskazań laryngologa – badanie foniatryczne	w zależności od wskazań	co 5 lat	ogólne; laryngologiczne; w zależności od wskazań laryngologa – badanie foniatryczne	w zależności od wskazań	narząd głosu	
VI	Praca bez określonego czynnika narażenia	ogólne	w zależności od wskazań	ogólne	w zależności od wskazań	co 5 lat	ogólne	w zależności od wskazań		